

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVI (40)

Štev. (No.) 36

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

17. septembra 1987



NUNCIATURA APOSTOLICA

BUENOS AIRES

Buenos Aires, 28 de agosto de 1987.

967/87

Señor Presidente,

Con fecha 10 del mes de abril pxmo.

pasado dirigió Usted una carta al Santo Padre, con la cual expresaba su filial devoción al Sumo Pontífice y se interesaba, a la vez, por el proceso de Beatificación de algunos Siervos de Dios, Eslovenos.

La Secretaría de Estado me encomienda, con referencia a la misma, asegurarle que su súplica ha sido transmitida a la Congregación para las Causas de los Santos, y le envía asimismo una paternal Bendición Apostólica en prenda de abundantes gracias Divinas para Usted y todos los integrantes de esa querida comunidad Eslovvena en la Argentina.

Válgome de esta propicia oportunidad, para reiterarle las expresiones de mi alta y distinguida consideración.

Mons. Hans Schwemmer
Encargado de Negocios a.i.

Al Señor
LOJZE REZELJ
Presidente de la Comunidad Eslovvena
Ramón L. Falcón 4158. BUENOS AIRES

Apostolska nunciatura

Buenos Aires

Gospod predsednik!

10. aprila tega leta ste izročili pismo za svetega očeta, v katerem izražate svojo sinovsko vdanost papežu ter v katerem se tudi zanimате za proces beatifikacije nekaterih slovenskih božjih služabnikov.

Državno tajništvo mi je naročilo, naj Vam z ozirom na gornje pismo zagotovim, da je bila vaša prošnja izročena Kongregaciji za svetniške zadeve; obenem vam pošilja tudi očetovski apostolski blagoslov kot zagotovilo za obilne božje milosti za vas in za vse člane vaše drage slovenske skupnosti v Argentini.

Poslužujem se te prilike, da vam zagotovim svoje največje spoštovanje.

msgr. Hans Schwemmer

odpravnik poslov

Tudi med nami bodo volitve

Slovenska ljudska stranka v Argentini je razpisala dopolnilne volitve v svoj najvišji forum — v Zbor zaupnikov SLS.

Zbor zaupnikov SLS je bil ustanovljen v okviru stranke že pred 95 leti. Je pravi notranji parlament stranke, na katerem so se vedno in se še danes v zdomstvu razpravljajo in demokratično sprejemajo najvažnejši politični sklepi, program stranke in njena politična taktika. Sprva je bil Zbor zaupnikov tudi izvršilni organ stranke, pozneje (leta 1908) pa je bil zaradi naraščajočega dela izvoljen poseben izvršni odbor, ki je v poznejših strankinih pravih dobil ime "načelstvo", katerega naloga je, da izvršuje sklepe Zbora zaupnikov. In je postala ena od bistvenih odgovornosti Zbora zaupnikov izvolitev članov načelstva in skrb za strankino ideološko smer.

V zgodovini stranke bi lahko našli dolgo vrsto izredno važnih sklepov za slovenski narod, tako še v času avstro-ogrške monarhije kot pozneje za časa majniške deklaracije, odcepa od monarhije, ustanovitve slovenske vlade, življenja v Jugoslaviji in med okupacijo. Odločitve sklenjene ali potrjene po „Zboru zaupnikov“ so dajale njenemu delovanju široko ljud-

ske zaslonbo. Na ta način je stranka delovala v preteklosti in vse do danes v zdomstvu.

Že dolga desetletja se nahaja naša domovina v težavnem položaju, ki postaja vedno bolj kritičen. Totalitarna komunistična partija hoče sedaj z ustavnimi spremembami vsiliti narodu državni centralizem in unitarizem ter s tem uničiti slovensko kulturo in gospodarstvo. To je nov korak na razkrojevalni poti jugoslovanskega komunizma. Kot člani politične emigracije moramo biti na vse te dogodke pozorni v zavesti naše soodgovornosti v slovenskem narodu. Zato je politično delovanje v zdomstvu, kljub zemljepisni oddaljenosti od slovenske glavnine, velikega pomena.

Prav v tem pa je tudi smisel dopolnilnih volitev v Zbor zaupnikov SLS. Te odpirajo novim generacijam, ki se zavežajo pomembnosti političnega dela, možnost, da se pridružijo starejšim političnim delavcem in skupno z njimi pomagajo pri delu za slovensko svobodo.

Slovenska politična emigracija ni le skupnost rojakov v zdomstvu, temveč organizirana opozicija totalitarnemu režimu v Sloveniji.

Razpis dopolnilnih volitev v Zbor zaupnikov SLS (KD) za Argentino

Volitve bodo 4. oktobra tega leta po krajevnih slovenskih Domovih takoj po maši. Imajo pravico voliti vsi rojaki in rojakinje, ki so izpolnili 18 let in sprejemajo program SLS(KD), kot je objavljen v Deklaraciji ob 90-letnici njene ustanovitve.

Volilci bodo imeli na razpolago pri volilni mizi pravila, osnovni program stranke in volilnice z imeni kandidatov, katere bodo lahko potrdili, odklonili ali dodali svoje.

Volilnice izpolnilni volilec sam v zaprtem prostoru in jo v zalepljeni kuverti vrže v volilno skrinjico na mizi pri volilni komisiji.

Krajevne volilne komisije sestavljajo naslednji zaupniki SLS(KD), pri katerih se more dobiti nadaljnje informacije:

San Justo: Janez Jereb, Maks Sošnjak, Rajko Urbančič

Ramos Mejía: lic. Marijan Schiffrer, Marijan Loboda, arh. Jure Vombergar

Lanús: Jože Čampa, lic. Dušan Šušteršič, Radko Kokalj

Castelar: dr. Julij Savelli st., Ivan Klemenčič, Miha Gaser

San Martín: Jože Zihnerl, Tone Žagar, Saša H. Golobova

Slov. hiša-Capital: dr. Jože Dobovšek st., Janez Dimnik, lic. Tine Selan

Carapachay: Ivan Žnidar, Jože Korošec st., Jože Šenk

Berazategui: France Vitrih, Jože Vidmar

Mendoza in Bariloche: člane volilne komisije in način volitev določijo krajevni zaupniki

arh. Jure Vombergar
podnačelnik SLS(KD) za Argentino

KONGRES HRVATSKE SELJAČKE STRANKE

V prvi polovici junija je bil v Torontu kongres „Hrvatske seljačke stranke“ in njihove delavske organizacije „Hrvatskega radniškega saveza“. Kongresa so se udeležili zastopniki iz vseh kontinentov, kjer stanujejo Hrvati. Ob zaključku kongresa so delegati izglasovali resolucijo, ki v glavnem vsebuje naslednje točke: Delegati dajejo polno zaupnico svojemu predsedniku dr. Juriju Krnjeviću ter se z globoko pieteto spominjajo ustanoviteljev Hrvatske seljačke stranke, Antona in Stjepana Radića in raznih pokojnih žrtv pri delu za hrvaški narod. Potrjujejo zvestobo ideji svobodnega naroda v samostojni državi, osnovani na celnem hrvaškem prostoru, na načelu enakopravnosti in spoštovanja vseh ver in spoštovanja demokratične misli. Skupna naloga vseh Hrvatov je braniti življenje proti smrti in braniti svobodo hrvaškega naroda proti tujim ideologijam. Poudarjajo demokratsko naravo svojega boja in izjavljajo, da se nočejo boriti s silo. Hrvška mora postati del svobodne evropske skupnosti. Pozdravljajo sosednje narode, s katerimi želijo živeti v miru. Želijo, da se nadaljujejo razgovori s slovenskimi predstavniki in da se začnejo razgovori tudi s srbskimi predstavniki. Dalje so delegati sklenili, da se mora vsakemu Hrvatcu priznati pravica do zasebne lastnine, svobodnega združe-

vanja in obrambe osnovnih človeških pravic. Resolucija dalje poudarja pomen hrvaškega doma, vloge žen in mladine ter govori o strankinem tisku.

Slovinci pozdravljamo resolucijo HSS, iz katere je razvidno, da zahtevajo Hrvati prav tako kot Slovenci svobodno in samostojno državo, osnovano na vsem hrvaškem prostoru, da zahtevajo enakopravnost vseh ljudi in spoštovanje vseh ver, kar je gotovo važno, ker živijo pomešani z raznimi verami. Pogrešamo pa izjavo o samoodločbi narodov, kar Slovenci redno poudarjamo v svojih deklaracijah, in kar bi dalo resoluciji še večji demokratičen poudarek.

Sm R

Mogoče ne veste, da...

— da je dr. Miha Potočnik v ljubljanskem DELU 8. 1. 1987 prižgal, da je ob napadu Nemcev na Jugoslavijo ban Natlačen sprejel zahteve Beblerja in Kidriča, posredoval jo je dr. Darko Černež, naj se takoj uničijo vsi policijski dokumenti, ki so zadevali člane Komunistične partije Slovenije...

MLADIKA, št. 1, 1987

Razmišljanja o slovenstvu z druge strani Atlantika

Pod tem naslovom je ljubljansko Delo priobčilo nekaj nepričakovane: omenilo je namreč letošnjo Drago in njene predavateljce. Dosedaj se je Delo skrbno izogibalo, da bi kakorkoli omenilo, kaj se dogaja v Dragi, saj mu tak „vseslovenski parlament“ gotovo ni bilo po godu. Letos pa je precej stvarno poročalo o prvih dnevih predavanj — vsaj od teh smo dobili poročilo — in kar je še bolj zanimivo, tudi o predavanju dr. Finka iz Argentine je napisalo

NA ŠTUDIJSKIH DNEVIH DRAGA '87 STA SPREGOVORILA SLOVENSKA IZOBRAZENCA DR. SUSEL IN DR. FINK

OPČINE, 6. septembra. — V tukajšnjem Finžgarjevem domu se danes zaključujejo 22. študijski dnevi Draga '87, ki jih tradicionalno prve septembrske dni organizira Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta. Letos sodelujejo s predavanji dr. Rudolph Susel iz Clevelanda, dr. Andrej Fink iz Buenos Airesa, dr. Bruno Jožef Korošak iz Rima in dr. Andrej Capuder iz Ljubljane.

Dr. Susel, ki predstavlja že tretjo generacijo ameriških Slovencev, saj se je rodil 1940. leta v Clevelandu, je v predavanju pod naslovom God bless Slovenia stvarno opisal zgodovino priseljevanja Slovencev v ZDA in današnje stanje slovenstva med njimi. Po Suslovi oceni je prišlo v ZDA v sto letih okoli 200 tisoč Slo-

POLITIČNI STRELI?

Časopis Neue Zürcher Zeitung je objavil poročilo, da je v Srbiji neki vojak ustrelil štiri tovariše, nato pa še samega sebe.

Asis Kelmendi, ki je izvršil to dejanje, je Albanec in je študiral na univerzi v Prištini, ki je glavno mesto avtonomne republike Kosovo. Žrtve pa so — po sedanjih poročilih — bile srbskega porekla. V mnogih jugoslovanskih, predvsem srbskih časopisih, je ta pokol nakazan kot politični akt. Beograjska „Politika express“ ga karakterizira kot „strele na Jugoslavijo“.

Politiki, ki pa niso srbskega porekla, si na vse načine prizadevajo, da bi ta dogodek ne škodoval albanški skupnosti. Slovenec Smole je inozemskim časnikarjem izrecno poudarjal, da se nikakor ne more govoriti o kakšnih političnih vzrokih tega poboja, dokler se ne bo ves dogodek dokončno raziskal.

zelo realistično in objektivno poročilo. Saj je bil ravno namen našega predavatelja, da pove Slovincem v zamejstvu in po možnosti tudi v matični, kaj misli slovenska politična emigracija o preteklosti in bodočnosti slovenskega naroda. In k temu mu je pomagalo še Delo! Časi se spreminjajo...

V naslednjem podajamo dobesedno poročilo, ki je izšlo v Delu dne 7. septembra letos:

vencev, zanimivo je, da je leta 1980 126.463 prebivalcev zapisalo svoj polni ali delni slovenski izvor, kar pomeni sedem stotink odstotka vsega prebivalstva ZDA. V tem času so Slovenci v ZDA ustanovili okoli tisoč svojih organizacij in društev ter okoli 125 časopisov in revij. Značilnost Slovencev pa je od samega začetka tudi njihova medsebojna sprtost, zato lahko govorimo v resnici o več slovenskih skupnostih, ki se pogosto med seboj celo ignorirajo. Po Suslovem mnenju vsem Slovincem (v matični domovini, v zamejstvu in v emigraciji) preti nevarnost, da narodnostno utonemo, zato bi morali strniti vrste, se zblizati in drug drugemu pomagati.

Dr. Fink je predstavnik povojne slovenske emigracije v Argentini, saj je bil rojen 1947. leta v italijanskem begunskem taborišču, je predstavil dovolj znane in nespremenljive poglede naše politične emigracije na slovensko preteklost in sedanost. Poudaril je, da univerzalnega slovenstva brez središča v matični Sloveniji ni. Slovenska politična emigracija izpoveduje po njegovem zvestobo svobodi, kakor raste iz krščanskega pojmovanja osebe in zahodne parlamentarne demokracije. Zato ne skriva, da so argentinski Slovenci še vedno brezrezervni nasprotniki socializma.

Slavko Pezdir
Delo; 7. sept. 1987

Kocbekov Dnevnik 1951-52

Hrvat Paraga objavlja svoje pričevanje o ječah SFRJ v Ljubljani; Kocbekov dnevnik najde založnika v Zagrebu. Zanimiva izmenjava!

V predgovoru te knjige je Dimitrij Rupel povsem na področju mita. Da se je moglo tiskati pod domačim režimom, govori o mnogoglasju v začetku „NOB“. Citira Kidriča, ki pravi, da bi koalicijska OF oslabila udarnost osvobodilne (piši revolucije, op. p.) borbe, tako to ne bi bilo vseljudo gibanje. D. Rupel celo po dolomitski izjavi zasledil neki osonovni družbeni pluralizem; a seveda ne poda podrobnosti.

Najbolj zanimiva mesta dnevnika: 30. nov. 1951: „Ta večer sem čutil, da se mi nič na svetu ne upira tako, kakor stik s tako imenovano komunistično družbo. Vidmar pove ženi Zdravki, da smatra mene in sebe za dva intelektualca, ki komunistu nista mogla nič vrednega in močnega zoperstaviti.“ Vidmar se je tej sili uklonil in jo v vsem obsegu priznal, Kocbek pa se pred njo (partijo) vrti v slepem krogu v trpeči intelektualni samoti.

8. dec. 1951: Opis silne primitivnosti nove družbe, posebno mladine. Ko se starka s težkim vedrom trudi vstopiti v tramvaj, jo mladina zmerja. Pomaga ji stari zdravnik Avčin. Ko se starka zahvali: „Najlepša hvala, tovariš,“ ji ta odvrne: „Gospa, jaz sem gospod, tovariši so tile, ki vam niso pomagali!“

26. dec. 1951: Na obisku pri družini umetnika Jakca govorijo o prisilni likvidaciji. Brat partizan je moral javno likvidirati brata. Novelo (Strah in pogum) je Kocbek dal v pregled Vidmarju, ki je to nebulozno, mistično težko razumljivo delo pohvalil, ni pa presodil politične plati. Nekako deset tednov po izidu pa sta Kidrič in Kardelj knjigo odklonila. Partija je verjetno odločila, da je za Kocbeka, odvečnega sopotnika, prišel čas, da se ga odzlovi. Občutljivi Kocbek to takoj razume, ker sam 17. febr. 1952 piše Vidmarju: „Knjiga ni mogla nikogar pokvariti, zanjo sploh ne gre, marveč vam... ni več do mojega političnega sodelovanja, ki sem ga v tovaršiji opravljal nad deset let. Vdajam se pod pritiskom Vaši zahtevi ter odlagam mesto podpredsednika IOOF in mesto podpredsednika v Prezidiu LS LRS s pridržkom, da mi boste zavarovali pravico do dela in zaslužka“ (str. 222). Kocbek se potem obrne proti domači javnosti in pobija samega sebe, ko pravi (str. 79): „Nisem profesionalen politik, to bi mi vzelo moralno čistot in samostojnost. Zavedam se, da predstavljam moralen proces, ne pa politične akcije“, in še slabše nadaljuje z dosedaj neznano in nedosežno perfidnostjo v slovenski politiki: „Moralni človek vodi boj sredi zakonitega življenja, bodisi, da je v OF ali partiji.“ Sledi poklon Kardelju, njegovemu velikemu pre-

ganjalcu: „Kardelj uvaža demokratiški kurz“! Kocbek odklanja slovensko državo, ko pravi: „Čeprav nas tišči azijsko balkanski barbarizem, (povsem rasistično! op. p.) bodo usodo sveta krojili Amerikanci. Oni ne marajo drobljenja Evrope.“

11. febr. 1952: Ko je Kocbek v Radovljici, zve, da so tu partizani maja 1945, v bližnjem gozdu postrelili na tisoče ustašev, žena in otrok. V Radovljici se je slišalo silno vpitje. V tej dobi Kocbek še ni slišal o likvidaciji domobrancev?

14. febr. 1952: „Prišla me je etična ekstaza, ko sem izjavil v debati, da mu ni žal prehojene (partizanske) poti in še danes bi se tako odločil!“

17. febr. 1952: Citira Czesława Miłosza, poljskega političnega begunca, poznega Nobelovega nagrajenca: „Življenje nima nobenega smisla, ako po potrebi ne tvegaš življenja za prepričanje. Šele takrat se čutim svobodnega. Cena take svobode je visoka in zato ne smemo soditi in preklesti onih za železno zaveso, ki te cene niso pripravljeni plačati.“ Kocbek tu očitno opravičuje sebe, vendar je njegov slučaj drugačen. On je bil in hoče ostati član elite, ki tlačil narod. Zato so njegovi moralni pomisleki, izraženi samo v dnevniki in literaturi, omejeni le na ekscese revolucije. Njegovo vztrajanje, da je revolucija v vsej grozoti bila upravičena, zveni strašno revno, perfidno in neprepričljivo.

20. febr. 1952: Marinko sili Kocbeka, naj s preklicom popravi stališča, izražena v knjigi, potem bodo njegovo eksistenčno stanje rešili pozitivno. Kocbek vzroji: „Vse sem žrtvoval za domovino, zdravje, živce, sree; a hujša je politična in moralna smrt, ki ste mi jo pripravili.“

22. marec 1952: Kocbek (nepolitičn, op. p.) se krčevito drži poslastega mesta in se še vedno pasivno udeležuje sej. Ko gleda v Poročevalcu fotografije zastopnikov, se mu zde obraz: topi, nevedni, celo zverinski.

15. apr. 1952: „Niti Italijani niti Nemci niso povzročili takšne človeške škode, kakor jo povzroča satanski način ubijanja človekove celote danes.“

4. jun. 1952: „Čutim, da živim v izrazito mučeniškem ozračju, vendar se v njem ne morem znajti, pre slab sem, izrazito in sramotno slab.“ Tako zaključuje Kocbek. Na koncu tega dela dnevnika je odkritosrčen.

Dnevnik kaže preveč boleštne ambicije pisatelja. Ko gre za njegovo osebo, je omenjena vsaka malenkost. Celotna slika tragedije, ki jo je pomagal ustvariti, ko se je pridružil komunistom, je zato pomanjkljiva. Kar navede grehov revolucije in stanja v 1951-52, so zadeve, ki jih je opozicija revolucije predvidevala, spoznala in že opisala vse od jeseni 1941 naprej. Bolešno iskanje moralnega opravičila postavi pisatelja v nemogoč položaj, ko skuša zastoj



IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Povolilni teden je bil nadvse zanimiv. Nepričakovano močna peronistična zmaga je pretresla državo in odjeknila po svetu, da so se iz raznih točk te okrogle zemlje znova z zanimanjem ozrli sem na jug, in se spraševali, kako je to mogoče. Razumljivo: Alfonsinova osebnost je bolj upoštevana zunaj, kajti politični svet vidi v njem demokrata, ki je tej državi vrnil demokratično življenje, medtem ko Argentinci vidijo v njem dobronamernega predsednika, ki pa ni znal napraviti reda in rešiti najbolj perečih problemov življenja malega človeka. V tem različnem pogledu je vsa razlaga nedelje, 6. septembra in tudi pojasnilo, zakaj se nam je tako čudno zdelo, ko je neki francoski dnevnik zapisal, da „Alfonsin ni zaslužil klofute, ki so mu jo prisilili Argentinci.“ Pač, nihče ni prerok v rodnem kraju...

KDO BO PLAČAL?

Precej pred volitvami so peronisti iznašli izraz „voto castigo“, ki bi se prestavil nekako kot „kaznili glas“. S svojim glasovanjem naj bi volilci kaznovali radikalno vladno za neuspešnost in za socialno nečutenje, katero ji je peronizem oponašal. Sami niso vedeli, kako globoko bo ta izraz ostal zakoreninjen v tukajšnjem političnem izrazoslovju. Seveda, še prej je ostal močno posajen v volilni psihologiji, ki je končno odločila glasove v temnih sobicah.

Ko pa je bil volilni izid že znan, se je izraz „voto castigo“ razpasel po vseh središčih političnega opazovanja, in seveda v vladnih in opozicijskih bunkerjih. A tu se porodi prvo vprašanje: Koga so volilci hoteli kaznovati? S tem vprašanjem se še danes, dobrih 10 dni po volitvah, ukvarja celotna radikalna stranka, od predsednika zgoraj in do zadnjega člana in simpatizerja, ki je med volilno kampanjo pomagal limati plakate, pa sedaj ne razume zakaj poraz, ko so storiли vse, da bi ljudi prepričali, kako dobro živimo pod radikali in kako slabo se nam bo godilo pod peronisti.

Torej se je v sami stranki začela vroča debata. Iskali so krivca, iskali grešne kozle, iskali koga je treba odstraniti, da se zadovolji ljudski jezi, in se pridobi nazaj izgubljene simpatije. Debata je smiselna le v nekem oziru: gre za državno vladno, kajti po provincah je že narod sam kaznoval kogar se mu je zdelo. A težava je morda ravno v tem: Alfonsin mora vladati v državi, ki jo tako v parlamentu kot po provincah nadzirajo peronisti.

najti etični kompromis med revolucijo, demokracijo in krščansko etiko. Nepotrebno, odvečno, nemogoče delo. P. U.

Zaradi krize je takoj odstopila vsa vlada. In tu je politična skupnost doživela prvo presenečenje. Najprej je Alfonsin potrdil gospodarskega ministra. Juan Vital Sourrouille, ki naj bi bil po mnenju večine glavni krivec radikalnega poraza, bo še naprej vodil državno gospodarstvo. Nima predsednik drugega za to mesto? Ni alternativne politike? Opazovalci menijo, da bomo jahali „na istem konju nekoliko v drugo smer“. Nekateri celo razlagajo, da je Alfonsin s to potrditvijo hotel pokazati, da je oblast še vedno v njegovih rokah. Potrjen je bil takoj tudi zunanji minister Dante Caputo, ki je, kot pravijo, celo še pridobil na moči v vladi; za njim pa tudi obrambni minister Jaunarena: položaj v oboroženih silah je preveč kočljiv, da bi ga prepustili v rokah novince, dosedanji ima vsaj že dovolj skušnje, kako prestiti to zamotano štrono. Odšel je tudi po lastni volji minister Troccoli; novi notranji minister je Enrique Nosiglia, delni krivec a ne žrtev tega brodoloma. Drugi bodo morali plačati račun te ponesrečene gostije, kjer je bilo precej razbitih krožnikov.

KAJ SEDAJ?

Ko so volilci polagali svoj glas v skrinjice, večina izmed njih ni mislila ne na kazen, še manj na določene osebe. Glasovanje je bilo izraz splošnega nezadovoljstva, v prvi vrsti zaradi socialnega položaja, potem pa tudi še zaradi marsikaterih drugih polomij sedanje vlade. Ljudje so volili v prvi vrsti z žepom, ki je prazen pred koncem meseca. Volili so z glavo, ker se jim je neumno zdelo, da bi jih kdo imel za norce, kot je to vtepala volilna propaganda vladne stranke. Volili so v otrocih, ker dobro vidijo, da je vzgoja pravi kaos, in so naveličani nediscipline in raznih ekstremnih učnih poizkusov; in volili so tudi z duhom, kajti polomije v razmerju do Cerkve in revolucija na kulturnem področju niso po godu večine. Zato je vladna stranka, kljub silni volilni propagandi in kljub še vedno obstoječemu (in podpihovanemu) strahu pred peronizmom, dobila komaj 37%, in združena levica ne bi prejela več kot 6%.

Tega se vlada, kljub notranjemu rovarjenju, dobro zaveda. A mnogi v stranki mislijo bolj na leto 1989 kot na državo in narod. Zato smo lahko brali o fantastičnih načrtih predsednikovega odstopa, o ponovnih volitvah, o vmesni dobi in podobnih sanjah. Vse je ostalo v praznem niču. Alfonsin mora vladati še dve leti, potem pa kakor bo pokazalo. In ti dve leti morata biti čim bolj uspešni, kajti sicer se radikali lahko za nekaj časa poslovijo od vladnih stolčkov.

Doslej še ni jasno vidno, kaj bodo storiili. V trenutku, ko pišemo te vrstice, še niso znana imena novih ministrov. Od sestave vlade je mnogo odvisno, kajti „vsak po svoje Boga moli“. Nekaj je jasno: ne bo koalicijske vlade. Peronizem noče deliti z vlado odgovornosti za sedanje stanje. Tudi peronisti, z drugega kota, škilijo na leto 1989. Jasno pa je že, da bo med vlado in peronistično opozicijo neke vrste sporazum glede „mirne koeksistence“. To je najbolj pozitivno dejstvo sedanje argentinske politične dobe. Da eni in drugi spoznajo, da je skupno življenje možno, in da politična alternanca ni konec sveta za nobeno izmed teh največjih argentinskih strank.

Obenem pa bomo tudi videli, koliko politične iniciative ima radikalizem, kajti lahko je vladati, kadar se ljudska volja nagiba k simpatiji, težje pa kadar jo pokrije antipatija. Radikali niso znali vladati, ko jim je sonce sijalo. Bodo znali sedaj, ko se nebo oblači?

IN PERONISTI?

Če ima radikalna vlada težave, peronizem nima manjših. V mnogih velikih provincah, kjer so zmagali, imajo v parlamentih radikalno večino. Tak je primer ključne province Buenos Aires, kjer bo moral Cacerio vladati, ko ima v senatu radikalizem lastno večino in celo lastni quorum, v poslanski zbornici pa radikali prav tako presegajo peroniste, ki morejo doseči večino le v soglasju s štiri intransigenti, ki so še ostali na svojih mestih. Prav tako bodo morali peronistični guvernerji izpolniti svoje obljube v provincah, ki so temeljito obubožane, in ko ne morejo pričakovati kaj velike pomoči od zvezne vlade. Tako, bo moral kaj mirno in gladko teči dialog med peronističnimi guvernerji in radikalnim predsednikom. Neke vrste „daj-dam“ se bo vpeljal: peronizem ne bo bojkotiral vlade v državni zbornici, radikali pa bodo storiili isto v provincijskih zbornicah. Tudi to je pozitivno za demokracijo.

PRVI KORAKI

ANEKDATE IZSELJENCEV V ARGENTINI

31.

Starejši naš rojak, ki je pogosto krat potoval z vlakom na progi Once-Moreno, je vsakokrat, ko je želel potovati do postaje Castelar, prosil za vozni listek do Kancelarja.

La “perestroika” y la prensa soviética

Se sabe que la “perestroika”, la transformación, es hoy día de actualidad en la Unión Soviética. Es probable que las estructuras propias de dichas no experimenten modificaciones fundamentales. Lo nuevo es el balón de oxígeno insuflado en la vida política y pública. La “perestroika” representa una promesa —cumplida por ahora— en el sentido de la apertura y de la transparencia (“glasnost”). La prensa desempeña en ello un papel de primera importancia. No le incumbe construir una nueva morada para el socialismo, sino facilitar a los inquietos impulsos nuevos con la aquiescencia de la administración del inmueble.

Así pues, la apertura en la Unión Soviética se manifiesta ante todo en la prensa, donde la “glasnost” se ha erigido en principio. A primera vista, ello parece extraño. En realidad, nada más natural que empezar permitiendo a la gente que se exprese, cuando se quiere reformar la economía y obtener su adhesión a las medidas que se quiere aplicar para hacer que se mueva el “dinosaurio”. Pero ¿cuál es el margen de libertad de que la prensa puede disponer actualmente? En principio la cosa es simple: la prensa puede hacer todo cuanto sirve al socialismo, y tiene que abstenerse de todo cuanto podría perjudicar al sistema. El funcionamiento resulta relativamente sencillo, siempre que se respete la regla complementaria, según la cual la dirección del partido comunista determina lo que es “bueno” y lo que es “malo” para el socialismo.

TIK PRED IZIDOM:

Knjižni dar celovške Mohorjeve

Zdaj, ko berete pričujoče vrste, je knjižni dar Družbe sv. Mohorja v Celovcu že na poti čez veliko „lužo“.

Dovolite, da vam predstavimo na kratko knjige, ki jih boste v kratkem prejeli od svojih poverjenikov.

Najprej se pa hočemo zahvaliti za dolgoletno zvestobo vsem poverjenikom in seveda tudi bralcem, ki ste pripomogli, da Mohorjeva more izpolnjevati svoje poslanstvo in širiti dobre slovenske knjige med naše rojake širom sveta.

Naša skupna skrb naj bo: URESNIČITEV SLOMSKOVIH IDEALOV V NAŠIH DNEH!

Knjižni dar za leto 1988 bo obsegal naslednje knjige:

Koledar DSM za leto 1988.

Sergej Kurdakov, ODPUSTI MI, NATASA (Večernice).

Vinko Beličič, ČLOVEK NA PRAGU.

Valentin Stückler, DUHOVNIK MED OKUPACIJO IN REVOLUCIJO.

Cena: Z ozirom na gospodarsko situacijo v Južni Ameriki smo se odločili, da prilagodimo ceno Mohorjevih knjig tako, da jih bodo mogli

naročiti kar vsi rojaki, ki živijo v teh deželah. Tako stane dar 28 kanadskih dolarjev, kar pomeni bistveno manj kot cena, ki smo jo doslej preračunali iz avstrijskih šilingov. Upamo, da je to znižanje cene korak k zblizovanju med rojaki iz Južne Amerike in Koroške.

Sergej Kurdakov je napisal v svoji knjigi ODPUSTI MI, NATASA svoje spomine na čas, ko je kot oficir sovjetske mornarice in pristo-voljni preganalec vernikov v Sovjetski zvezi sredi preganjanj našel luč spreobrnjenja in ko je pobegnil v Ameriko. Agenti ga potem ustrelijo med turnejo predavanj po Ameriki. Knjigo posveča Mohorjeva ob 1000-letnici pokristjanjevanja Rusije tamkajšnjim kristjanom.

Nam vsem dobro znani Vinko Beličič v svoji najnovejši knjigi še enkrat pove, kaj misli o vseh glavnih problemih slovenskega naroda in njegovi polpreteklosti. Knjiga je nekakšen intimni manifest — oporoka — človeka, ki ni klonil, ki je ostal zvest svojim idealom in vseh viharjih današnjih dni.

V knjigi Duhovnik med okupacijo

in revolucijo opisuje msgr. Valentin Stückler, ki živi blizu Krke, svoje delovanje v mežiški dolini med II. svetovno vojno in prestanje zapora v povojni Jugoslaviji. Eden avtorjevih sotrpinov v teh ječah je bil rojak Franc Sodja, ki je pred kratkim izdal svoje spomine v Buenos Airesu.

Letošnji Koledar celovške Mohorjeve je v znamenju štiridesetletnice obnove celovške Družbe sv. Mohorja v Celovcu. O tem tudi izrecno govori članek Vinka Ošlaka, ki analizira napade, ki so se v obliki časopisnih polemik in političnih pritiskov prihajali iz Slovenije in Koroške. Članek seveda obravnava tudi pozitivno smer razvoja odnosov med obnovljeno Mohorjevo v Celovcu in slovensko javnostjo v Sloveniji in na Koroškem.

Za bralce Mohorjevega koledarja bodo gotovo zanimive ugotovitve dr. Franca Merkača o Slovencih v Celovcu. Njegova študija, katere povzetek objavljamo v Koledarju, je dvignila na noge vso nemško javnost na Koroškem, predvsem seveda v odklonilnem smislu.

Vinko Ošlak objavlja tudi esej, ki bo po svojih vsebini zanimiv tudi za Slovence v tujejezičnem okolju v svetu: o posebnostih literature na meji dveh ali več jezikov.

Vinko Mirt objavlja članek o u-

metniških upodobitvah grba nekdanje Slovenske Marke.

Miha Vrbinc je ocenil nekaj najnovejših pesniških zbirk mladih koroških avtorjev.

V zapsuščini pokojnega pisatelja Mirka Javornika iz ZDA je bil tudi zanimiv esej o lepoti slovensčine, ki ga objavljamo v Koledarju prvič.

Inž. Branko Vrbinc iz Novega mesta objavlja ob 100-letnici mednarodnega jezika esperanta zanimiv članek „Ušesa imajo, pa ne slišijo...“

Dr. Ivan Sedej piše o pokojnem kiparju Francetu Gorsetu, ki mu prav zdaj tudi pripravlja retrospektivno razstavo v Moderni galeriji v Ljubljani.

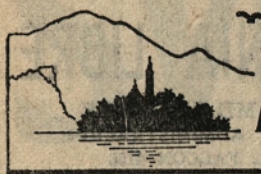
Dr. Jožko Šavli piše o koroškem vojvodu Arnulfu, ki je umrl pred 1100 leti.

Dr. Edi Gobec piše o ameriškem senatorju in Slovincu Franku Lauschetu.

Dr. Valentin Inzko je napisal izčrpen članek o Andreju Einspielerju, soustanovitelju Mohorjeve.

Sledi še vrsta krajših prispevkov in pisanega branja od vsepovsod. Koledarski del ilustrirajo lepi akvareli dr. Petra Fistrarja na temo slovenske ljudske arhitekture na Koroškem.

dr. Janez Hornböck, ravnatelj DSM



NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Novi učbeniki so prišli na knjižne police. Za letošnje šolsko leto so jih pripravili kar 44 in med te so vsi tako novi kot prenovljeni ali ponatisnjeni. Nove so tudi cene saj so v primerjavi s slovensko povprečno plačo dražji kot lansko leto, čeprav je bila lanska podražitev (116%) višja od letošnje (102%). Pred tremi leti so sindikati obljubili, da bodo osnovnošolci dobili vse knjige brezplačno, a zaenkrat o tem ni ne duha ne sluha.

LJUBLJANA — Barakarska naselja ob Savi so pregledali in odkrili marsikaj. Med neprijavljenimi osebami je bilo več zlikovcev in klatežev, ki so v podzemnih luknjah skrivali vsakovrstno prethotapljeno blago, kot je kava, kavbojke, bižuterija in druge nakradene predmete. Ta naselja stojijo predvsem na šiferjevski ulici, Pot k Savi, Danjkovi, Koželjevi in Tomačevski ulici ter Vrbovec.

Kot imajo radikali notranjo debato, tako se v peronizmu nadaljujejo lastni problemi. Dokončno je sicer utrjena obnoviteljska struja. Pod okriljem tega vodstva so doslej dosegli najlepše uspehe. A stranka je šele na pol poti svoje reorganizacije. Pet let političnega urejenega življenja je kaj premalo, da bi se stvari razčistile. Zato je tako viden notranji boj za nadmoč. Po drugi strani je rihanski guverner Menem že sprožil vprašanje predsedniške kandidature za leto 1989, ko so plakati z njegovo sliko in z napisom „Menem predsednik“ pokrili buenosaireske zidove takoj po volitvah. Zanimivo je, da so bili ti plakati natisnjeni še pred volitvami, ko še nihče ni sanjal o takem volilnem izidu.

Prepričljiva peronistina zmaga po vsej državi je zmešala štrene tudi nekaterim peronistom? Vprašanje je težko, še težji je odgovor. Dejstvo je, da je danes Cafiero najmočnejša peronistična osebnost, in se dejansko poteguje za vodstvo stranke. To je tudi bolj realistično: najprej je treba odločiti, kdo vodi v peronizmu, šele potem, kdo bo predsedniški kandidat.

Na obzorju pa vidimo novo nevarnost. Da eni in drugi, peronisti in radikali, pozabijo, da je politično delo v prvi vrsti delo za javni blagor, in da so notranja obračunavanja le drugorazredne važnosti. Tega naj ne izgubijo izpred oči, kajti sicer bodo čez dve leti doživeli, eni in drugi, nova presenečenja. In ta niso zadnje čase ravno razveseljiva.

BLIED — Festival Idriart je letos poleg glasbenega dela nudil tudi več predavanj, v katerih so obravnavali človeka, njegovo bivanje v okolju in iskanje poti do sozvočja z naravo. Kaki 400 ljudi se je festivala udeležilo; večina njih je bilo mladih, ki so streho kar s seboj prinesli v nahrbtnikih.

CELJE — Razvaline Starega gradu bodo ostale razvaline. Tako so se odločili pri zavodu za spomeniško varstvo in spremenili načrte iz prejšnjih let, ko so mislili grad spraviti v podoba, ki jo je imel v 16. stoletju. Zdaj ga bodo pustili pri miru, le tiste prostore, ki so kolikor toliko uporabni, bodo popravili, da bo v njih prostor za kulturne in turistične potrebe.

NOVO MESTO — Na Kapiteljskih njivah na Marofu so raziskovali več grobov, ki spadajo v 5. in 4. stoletje pred Kristusom. Gomile spadajo med halštadske.

MARIBOR — Nova avtobusna postaja, ki jo bodo začeli graditi v mesecu oktobru, naj bi bila dokončana do konca leta 1988. Dela v Milinski ulici bodo stala 7,50 milijard dinarjev ter 7.400 ZNR mark za dokončanje, poleg tega pa še 7,5 milijard dinarjev za različne opreme.

RUDNO POLJE — Na Triglav so se podali stari borci in po sestopu so nekatere intervjuvali. Tako je — med drugimi — Lado Jurčič (62 let) iz Muljave izjavil, da se „za to, kar je danes, mi nismo topli“. Misli je predvsem na gospodarske probleme, na inflacijo in da borci s tem „nimajo nobene zveze“. Nismo imeli moči, da bi kaj spremenili.

PULJ — Na 34. festivalu jugoslovanskega igranega filma je edini slovenski film Ljubezni bil odlikovan za kostume in glasbo. Kostume je imela na srbi Milena Kumar, glasbo pa Janez Gregorc; režiserka filma je bila Blanka Kolak.

UMRLI SO OD 25. julija do 3. avg. 87:

LJUBLJANA — Ana Kralj roj. Justin; Janez Mezek; Marija Illovar roj. Štrukelj, 75; Ivan Petelin, 80; Marija ka Medved; Anton Zagar; Ivanka Babnik roj. Židan; Dušan Krapež; Amalija Černjavsky roj. Puh; Stane Janežič; Bernarda Tržan; Rudolf Grad; Zlata Rutar; Aleksander Krivec; Vida Mohor roj. Završan; Drago Petek; Irena Čavič roj. Burdych; Zora Selichar roj. Ulčar; Franc Korenčan; Amanda Bedjanič roj. Lehnert, 81; Bojan Hrovatin; Lučka Šarec roj. Rozin; Karlo Batič; Zora Kokalj roj. Paunovič; Krištof Mal; Marija Pahole roj. Golob; Ivan Fogec; Konrad Rozman; Anton Peternel; Ladislav Vouk; Boža Mesar roj.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnosti

Krst: Krščena je bila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v soboto, 12. septembra Natalija Marjana Antonija Re, hčerka Viliha in ge. lic. Tončij roj. Vesel. Za botra sta bila cont. Carlos H. Mariano in prof. Mimi Vesel. Krstil pa je Jože Škerbec. Srečnim staršem iskrene čestitke!

Smrti: V Buenos Airesu je nenadoma umrla Majda Uršič Volovškova, naša dolgoletna odlična igralka. — K večnemu počitku so še legli: ga. Stefka Berlot in Ludvik Grilj iz San Justa, Anton Hace iz Villa Bosch in Metod Mavrič iz San Martina.

Naj počivajo v miru!

BUENOS AIRES

ZVEZA MATER IN ŽENA

Na svojem julijskem sestanku smo imele razgovor z go. dr. Lohovo. Govorila nam je o težkem življenju v Beli Krajini v vojnem času. Ob tej priliki je tudi povedala o delu svojega pokojnega moža.

Na avgustovem sestanku nam je govoril dr. Rode o pripravah za Katoliški shod. V svojem predavanju je nanizal globoke misli, za kar smo mu bile zelo hvaležne.

V soboto, 5. septembra smo proslavljale 21. obletnico ustanovitve Zveze. Proslavo smo začele s sv. ma-

Barl roj. Strmečki; Tone Majdič; Mil-Bohinc; Bernard Kozjek.

RAZNI KRAJI — Emil Pritekelj, Škocjan; Pavla Kump roj. Jurgele in Darjo Dimnik, Kranj; Peter Jereb, Homec; Erna Konec roj. Knafelc, Jože Kaurič, in Marija Rajh roj. Gobec, Celje; prof. Miha Feguša, Smednik; Kristina Jugović (Žibertova mama), Brod; Ignacij Grom, 86, Vrhnik; Jerica Tavčar roj. Špendal, Železniki; Pavla Bečič roj. Stare, Storje; Alojz Kotnik, Škrlje; Elizabeta Gabersček, Izlake; Ludvik Lavrič, Hrovača pri Ribnici; Frančiška Centa (Lenčкова mama), Vel. Lašče; Valent in Levčnik, Vnanje Gorice; Anastazija Prime, Izola; Angela Šoter roj. Plajh, Slov. Konjice; Franc Regulj, Močnik; Janez Jurhman (župnik v pokoji) in Jožica Kokovnik, Maribor; Rudolf Poljanšek, Sela; Marija Kos, Škofja vas; Franc Kosem, Trbovlje; Anica Kabaj, 88, Podbrezje; Ivan Kovač, Podkraj pri Velenju; Franjo Borko, 77, Kamnica pri Mariboru; Anton Urbanija, Zagorje; Karel Čenčič, Velenje; Richard Mahkovec, Kostanjevica na Krki; Viktor Močnik, Svibno; Egidij Šinkovec, Ločna; Franc Črmelj, Postojna; Ana Klobčar, Šmihel; Anton Baloh, Podgrad; Jože Šprajcar, Ločna v Novem mestu; Zdenko Stucin, Orehek pri Cerknem; Jernej Dežela, Cerkno; Terezija Vizovišek roj. Krhin, Kamnik; Ernest Merklin, Izola; Ivan Dmrovec, Konjšica; Alojz Knific, Sora; Dušan Križman, Studeno pri Postojni; Karli Rožanec, Dobrna; Ivanka Libenšek, Krško; Franc Juvan, Jablana.

sojila, ki jih je dobilo podjetje, so se uporabljala za vrsto velikih naložb, in to ne le v kmetijsko-prehrambenem sektorju, marveč tudi v gradbenem in hotelirskem. Razkrinkanje teh mahinacij, ki trajajo več kot leto dni, so za oblasti v Beogradu toliko bolj grenak zalogaj, ker je podjetje Agrokomerc bilo nekakšen zgled. Poleg tega so se takšne operacije lahko uspešno izpeljale samo z aktivnim privoljenjem bankirjev in z odkrito podporo političnih voditeljev Bosne in Hercegovine, domovine predsednika vlade Branka Mikića.

V političnih krogih v jugoslovanski prestolnici se opozarja na to, da je resnični razlog škandala okoli Agrokomerca v tem, da je podjetje uživalo zaščito partijskega in državnega vodstva republike Bosne. Ta politična zaščita je omogočila direktorjem, da so se mimo pravil ekonomskega razuma spustili v sumljive finančne manipulacije, samo da bi ohranili videz uspeha.

Na jugoslovanski televiziji so vsak dan reklame za izdelke tega kombinata, od klobas z Banije do pripravljenege testa za palačinke. Kaže, da je vodstvo tega kombinata očitno menilo, da je vse lahko tudi tedaj, ko gre za bilanco poslovanja.

Agencija France Press pa je pred nekaj dnevi poslala iz Beograda vznemirljiva poročila, po katerih naj bi več kot 60% vseh Jugoslovancev živelo v siromaštvu in štiri milijone gospodinjstev pa naj bi zaradi visoke inflacije in porasta cen moralo pričeti živeti veliko skromnejše, kakor so živele prej. **P. D-ova.**

šo, ki jo je daroval dr. A. Starc. Po sv. maši je predsednica Pavlina dr. Dobovškova povabila navzoče v jedilnico, kjer je bila pripravljena skromna zakuska. Predsednica je pozdravila vse navzoče in se jim zahvalila za obisk. V zgoščenih besedah je orisala delo in namen Zveze: Zveza povezuje vse žene in matere, ki so zapustile domovino. Ohranja in posreduje naše običaje in tradicijo našim otrokom. Gmotno pomaga potrebnim, osamelim in bolnim rojakom. Ohranja ideje in ideale, zaradi katerih smo morale zapustiti domovino. Za svoja izvajanja je bila nagrajena z iskrenim aplavzom. Pripravljen je bil tudi srečolov: vežen namizni prt, delo gđ. Bedenčič in zložljiva mizica, dar gđ. Žirovnik. Prvo nagrado je dobila štev. 336, ge. Rovan. Drugo nagrado, zložljivo mizico, je dobila ga. Fajdiga.

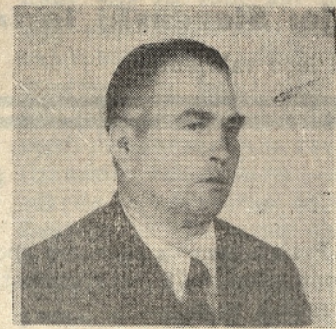
S tem je bila proslava zaključena in prisotni so obsedeli pri pogrnjenih mizah v prijetnem razgovoru še dolgo v noč.

Zahvaljujemo se tudi vsem članicam, ki so nam pripomogle s pečivom in obložnimi kruhki, da je naša obletnica tako dobro uspela.

Danica Zupan, tajnica

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

PRIJATELJU V SLOVO



Po daljšem času je spet posegla smrt v našo sosesko. Dne 4. septembra je Bog poklical k sebi našega člana in enega ustanoviteljev našega Doma, Miha Klemen, v 66. letu starosti. Vsa naša srenja in številni rojaki iz drugih okrajev so spremljali njegovo družino ob tem žalostnem slovesu, ko je bil naslednji dan pokopan na pokopališču v Olivosu. Pogrebno mašo na domu in nato obred ob grobu je opravil dr. Jure Rode.

Miha Klemen se je rodil 26. septembra leta 1920 v Dravčah pri Vučenici na zelenem Štajerskem. Že

kot štiriletni otrok je izgubil svojega očeta, kar mu je pustilo v zrelih letih kot neko nujnost, da je izkazoval toplino in dobroto, ki je njemu manjkala v deških letih. Kmalu potem, ko se je izučil svojega poklica, krovca streh, so ga Nemci prisilno mobilizirali in poslali na fronto v Francijo. Rad je pravil pokojni, kako se je v Dijonu, kjer je bilo dosti čet samih slovenskih vojakov, dostikrat po ulicah razlegala slovenska pesem in koračnice.

Bog ga je spremljal med vojno in ga ohranil pri življenju. Po kratki dobi ujetništva je tudi on prišel v Italijo v naša taborišča, ker je odklonil vrnitev v domovino, kjer je vladalo stalinistično nasilje; odločil se je, da odide z drugimi v Argentino.

Takoj leta 1948 je začel delati pri gradnji streh, kmalu nato se je poročil z Angelo Koprivec in si ustvaril lepo družino s šestimi otroki: Mari por. Žurga, Ani, Frido, Mihi, Zinka in Lenči.

Pokojni Miha je bil soustanovitelj in velik podpornik Slovenskega doma v Carapachayu. Že doma je bil dober igralec, kar je samo še potrjil v Domu. Tudi dvorana ima polno dokazov za njegove spretnosti roke, kar nam bo vedno spominjalo nanj.

V naših srcih bo ostal vedno kot pravi Štajerec: vesel, plemenit in globoko veren.

Zbogom, dragi prijatelj!

MENDOZA

ZVEZA MATER IN ŽENA

V nedeljo, 30. avgusta nas je ob 18 naša Zveza povabila na predavanje in razgovor o tako aktualni temi, ki danes pretresa vse svet kot „kuga“ današnjega časa.

Povabljen je bil dr. Jure Bajuk, da nam je razložil bistvo in posledice strahotne bolezni SIDA.

Ker je bilo pričakovati tudi udeležbe članov naših mešanih zakonov, je predavatelj uvodoma spregovoril v našem jeziku, nato pa v španščini razlagal in v zanimivih podrobnostih predočil z vso nazornostjo bistvo in posledice te bolezni. Ob lepi udeležbi se je že med govorom in po razlagi razvil daljši razgovor, ki je pričal, da so navzoči pozorno in z resnim zanimanjem sledili govornikovim izvajanjem.

Živahni razgovor je očitno pokazal, da so obravnavanja vzporednih in podobnih vprašanj med nami zelo važna.

Sestanek je vodila Zvezina kulturna referentka prof. Marija Fink Grintalova.

Bb.

Fikret Abdić v zaporu?

Po poročilih agencij DPA in Reuter iz Beograda zavzema afera Agrokomerca vedno večji obseg. Že 21. avgusta je namreč jugoslovanska tiskovna agencija Tanjug poročala, da je podjetje Agrokomerc — ki ima sedež v Veliki Kladuši — izdajalo nepokrite menice v vrednosti skoro 500 milijonov dolarjev.

Dopisnik Neue Zürcher Zeitung pa že 9. septembra piše, da je po izjavi državnega tožilca vsota nekritih menic presegla višino 700 milijard dinarjev, kar predstavlja tretjino vsega državnega proračuna. 31. marca je zapadlo 4340 menic v znesku 255,5 milijard dinarjev, ki niso bile krite. Tako je jugoslovansko gospodarstvo, ki ima 19 milijard zunanjega dolga in v zadnjem času več kot 100% letno inflacijo ter veliko brezposelnih (okrog 1,2 milijona ljudi nima dela) — dobila nov, hud udarec.

Če bi ogromni dolg porazdelili na celotno prebivalstvo Jugoslavije, bi moral vsakdo prispevati 10.000 din (18.000 lir). Zanimivo je, da je vodil generalni direktor podjetja vse posle kar iz obmorskega hotela v Opatiji, češ da mu bosenski zrak škodi, eden od direktorjev pa je imel limuzine, tri vile in jahto. Vse to v imenu delavskega samoupravljanja.

Medtem pa je — po poročilih omenjenega švicarskega dnevnika — že bil aretiran bivši direktor Agrokomerca, Fikret Abdić in z njim osem ostalih managerjev. Več kot 100

raznih funkcionarjev pa je obtoženih, da so dopustili, da je Abdić izrabljal svojo oblast kot generalni direktor, da je kradel in s tem oškodoval komunistični sistem samoupravljanja.

Slovenijo je zajel val ogorčenja in vsi časopisi so polni pisanja o tem „največjem finančnem škandalu Jugoslavije po drugi svetovni vojni“ — kakor le-tega imenuje dopisnik Neue Zürcher Zeitung.

In še ena izjava Janka Smeleta, predsednika Socialistične zveze:

„Agrokomerc v imenu nekih svojih ciljev sodi, da lahko čez noč ropa po celi Jugoslaviji, pri čemer morajo biti oropani še zadovojni. Skratka — vse dokazuje, da mora tiskati za vsem velika politična podpora. In to na občinski, republiški in zvezni ravni. Brez neposredne povezave in tihega sporazuma med temeljno banko v Bihaću, Združeno banko Sarajevo, NB BiH, SDK BiH kaj takega ne bi bilo mogoče.“

Baje je policija preje ustavila preiskave, ki se jih je že lotila na podlagi prijavi. Partijsko in mestno vodstvo v Veliki Kladuši, kjer je sedež direkcije Agrokomerca, je popolnoma pod vplivom tega podjetja, ki je gotovo najpomembnejši delodajalec v tem delu Bosne. Kaže, da je Agrokomerc brezobzirno izkoriščal to dejstvo tudi v odnosih z delavci. Če kdo ni hotel „prostovoljno“ podpisati posojila za podjetje, njegovega otroka niso vzeli v vrtec. Po-

RAZPIS NATEČAJA ZEDINJENE SLOVENIJE

Vsako leto v mesecu juniju se slovenski svobodnjaki spominjamo žrtev komunistične revolucije v Sloveniji med drugo svetovno vojno in po njej. Osrednjo spominsko proslavo pripravi Zedinjena Slovenija; enako tudi vsi slovenski Domovi v svojih okrajih. Vsako leto se tudi shajamo na Slovenskem dnevu. Za kulturni program vsakoletnih prireditev so potrebni primerni teksti, zato Zedinjena Slovenija razpisuje **nagradni natečaj**: za tekste, primerne za ti dve osrednji prireditvi.

1) Tekst za spominsko proslavo mora biti primeren za odrsko prireditev — je lahko originalen ali pa na originalen način povezan z umetniškimi besedami, pevske ali odrskimi stvaritvami. Idejno mora biti posvečen spominu vseh padlih protikomunističnih borcev in drugih žrtev komunističnega terorja.

2) Tekst za Slovenski dan mora biti primeren za odrski nastop na prostem. Vsebinsko je lahko zgodovinski, folklorni ali drugačen, s tem, da poudarja slovenstvo.

3) Izvajanje naj traja med 30 in 45 minut.

4) Tipkopis je poslati v dveh izvodih na naslov: ZEDINJENA SLOVENIJA, Ramón L. Falcón 4158, (1407) BUENOS AIRES - Argentina. Besedilo naj bo označeno s šifro, avtorjevo pravo ime in njegov naslov pa naj bosta zalepljena v kuverti, ki naj bo opremljena z isto šifro.

5) Če bi avtor želel, bo ostalo njegovo ime v anonimnosti.

6) Tipkopis je potrebno oddati ali odposlati (datum poštnega žiga) najkasneje do 31. decembra 1987.

7) Nagradi: 100 ušs za najboljši tekst za spominsko proslavo in 100 ušs za najboljši tekst za proslavo Slovenskega dneva.

8) Zedinjena Slovenija bo uporabila nagrajena dela na odgovarjajočih prireditvah. Nenagrajena dela pa, s posebnim dovoljenjem avtorja, lahko uporabi Zedinjena Slovenija ali kak slovenski dom Velikega Buenos Airesa.

9) Za podelitev nagrad se bo žirija, ki jo bo v kratkem imenoval upravni svet Zedinjene Slovenije, sestavljal v njenih prostorih v januarju 1988.

Odločitev ocenjevalne komisije bo Zedinjena Slovenija razglasila v listu „Svobodna Slovenija“.

Buenos Aires, september 1987

ZEDINJENA SLOVENIJA

MALI OGLASI

ZA DOM

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

LJUBITELJI PLANIN

Kupite Ex librise: S tem omogočite hatus knjige dr. Vojka Arka — Shaihue. Naročila v upravi lista.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik; ponedeljek, sredo, petek od 17. do 19., Don Bosco 168 — San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadst. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Marija Bayec — Belgrano 123 - 17. nad. "5" - R. Mejía - Tel. 654-2461; poned., sredo, petek od 17 do 19.

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

KNJIGARNA

Knjigarna SEME vam nudi vezavo knjig in revij, npr. DZ, Ognjišča ter raznih fasciklov. - Av. de Mayo 2414 - Ramos Mejía - T. E. 651-1242.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKE VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

Marko Kremžar

Slovenci pred ustavnimi spremembami

Veno Taufer

Dve priliki ob predlogu, da bi spremenili ustavo SFRJ

Gre za skoraj literarni pristop k obdelovani tematiki. To seveda otežkoča povzetek, kajti zanimivost Tauferjeve argumentacije je tako v slogu kakor v vsebini. Pa se bomo vseeno morali omejiti le na skopi povzetek glavnih misli.

Prilika o rojstnih listih in Slovenkah

Pisatelj se dotika vprašanja, ki je dobro znano vsem slovenskim otrokom, doma in na tujem. Na eni strani „ponos rodovne pripadnosti“, (deklica, še ne šolarka, je neznansko ponosna, da je Slovenka, ker govori slovensko); na drugi strani pa „zaskrbljenost“ v odnosu do sveta, (ko se družina odpravlja na potovanje deklica zaskrbljeno vprašuje — Pa tam govorijo slovensko?)

„Občutek varnosti doma je bil v tem narodu za vse večne čase dan nepreklicno hkrati z zaskrbljenostjo, nenehno potrebuje in bo terjala potovanja“, razvija Taufer svojo misel. Tisto temeljno zagotovilo pa, ki hkrati meja in mera tega zaveda, ki se daje kot zagotovilo edino obenem samo sebe po-

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

4. oktobra
ob 15.30 uri
tradicionalna
velika

Tombola

Slovenskega doma
v San Martinu

Dom se toplo priporoča za dobitke, katere bodo odborniki pobirali
26. in 27. t. m.

Vse Slovence lepo vabimo na slovesno praznovanje ob 26. obletnici blagoslovitve Slomškovega doma blagoslovitve in otvoritve, ki bo v nedeljo

20. SEPTEMBRA

SPORED: Ob 11: dviganje zastav, nato SLOVESNA MAŠA. Opoldne na razpolago kosilo. Popoldne prične kulturni program ob 17. uri.

Sledi pomladanski ples in prosta zabava.
Sodeluje: Slovenski instrumentalni orkester.

Vsi rojaki lepo vabljeni!



Prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je dne 9. septembra v 78. letu starosti umrl oče, brat, stric, stari oče in praded, gospod

Ludvik Grilj

Pokojnika smo 10. septembra položili k počitku na pokopališče Villegas, San Justo.

Iskreno se zahvaljujemo dr. A. Starcu za duhovno oskrbo pokojnika med boleznijo ter pogrebne obrede, Matiji Borštarnju za pogrebno mašo ter Janezu Langusu in Gerardu Blumu iz Transradio za molitve ob krsti; zahvaljujemo se tudi vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti in zanj molili.

Zalujoči:

V Argentini:

sinova: Marjan in Janez z družinama,
hčerka: Martina por. Modic z družino
Ljubljana-Moravče:

brat Ciril,
sestre: Pepca, Tinca, Johanca
Cleveland-ZDA:

sestra Mary
in ostalo sorodstvo.

KONCERT

V osmem koncertu cikla Festival Bach-Mendelssohn '87 bo namesto zadržanega švicarskega baritonista Philippa Huttenlocherja altistka Bernarda Fink izvedla Bachovo kantato št. 35 („Um in duša bosta zbegana“) in št. 169 („Samo Bog naj ima moje srce“). Koncert bo 2. oktobra ob 21. uri v Auditorio de Belgrano.

DRUŠTVENI OGLASNIK

V knjižnici ZS si lahko izposodite sledeče otroške kasete, darilo prof. Kravosa iz Trsta:

1. Andersen Svinjski pastir — Čudno drevo
2. Andersen: Slavec
3. Zarko Petan: Gluhi kralj
4. Janez Bitenc: V Afriko
5. Janez Bitenc: Mačji koncert
6. Svetlana Makarovič: Sapraniška
7. Lily Novy: Pika poka
8. Aja tutaja, Barčica, Marko skače in druge slovenske ljudske pesmi

Poravnajte naročnino!



OBVESTILA

ČETRTEK, 17. septembra:

Seja izvršnega odbora Zedinjene Slovenije v društvenih prostorih ob 20. uri.

PETEK, 18. septembra:

Seja Medorganizacijskega sveta v prostorih Zedinjene Slovenije ob 2. uri.

NEDELJA, 20. septembra:

Obletnica Slomškovega doma. Dopoldne pričetek ob 11, popoldne ob 17. uri.

SOBOTA, 26. septembra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Proslava šolskih otrok na čast božjemu služabniku Antonu M. Slomšku dopoldne v Slovenski hiši.

NEDELJA, 27. septembra:

Mladinski dan v Slovenski vasi.

SOBOTA, 3. oktobra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 4. oktobra:

11. obletnica pri Svetogorski Mariji v Villa Devoto.

Tradicionalna velika tombola Slovenskega doma v San Martinu.

NEDELJA, 11. oktobra:

31. obletnica v Našem domu v San Justu.

SOBOTA, 17. oktobra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Proslava misijske nedelje v Slovenski hiši.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intellectual Nº 20.446	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1. 1987: Za Argentino A 65; pri pošiljanju po pošti A 75; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

36. Mladinski dan

SLOVENSKA VAS

27. SEPTEMBRA 1987

10.00 Pričetek tekmovanj
12.30 Skupno kosilo
17.30 Kulturni program

Prosta zabava ob zvokih "ZLATE ZVEZDE"



Prijateljem in znancem sporočamo, da je dne 4. septembra v 66. letu starosti odšel v večnost naš preljudi mož, oče, tast in stari oče, gospod

Miha Klemen

Dragega pokojnika smo v soboto, 5. septembra po pogrebni maši pokopali na pokopališču Olivos.

Zahvaljujemo se dr. Juretu Rodetu za podelitev zakramentov, sv. mašo in vodstvo pogreba, ter Francetu Cukjati in Matku Borštarnju za molitve ob krsti. Zahvaljujemo se vsem, ki so ga obiskali v boleznih, vsem darovalcem vencev in cvetja, za molitve ob krsti in vsem, ki so ga kropili in spremljali na njegovi zadnji poti in zanj molili. Bog naj vam vsem poplača!

Priporočamo ga v molitev in blag spomin!

Zalujoči:

Žena: Angela roj. Koprivec,
hčere: Mari, Ani, Zinka, Lenčka,
sinova: Frido, Mihi,
zet: Jože Žurga,
vnukinje: Nataša, Veronika, Marjanca,
svekinja: Lojzka Sušnik z družino,
V domovini:
sestra: Marija por. Ajtnik,
bratje: Jože, France in Tone
z družinami

Buenos Aires, Miramar, Vuzenica, Dravograd, Maribor

(7) ljuje v hudo in nevarno odločitev, v skušnjavo narodne izdaje... „Komu pripada ta deklica, če ne pripada svojemu rodu, svojemu narodu in državi odločitev svojega naroda?“ sprašuje Veno Taufer svoje bližnje in daljne rojake.

trjuje kot zagotovilo — je jezik.“

„Menda stiske plodijo pesnike; pravijo, da pri narodih ob stiskah posebej cveti poezija; zdi se, da je petje in poezija posebna značilnost majhnih narodov. Slovenci smo narod pesnikov, pravimo, in če to drži, smo narod v nenehni stiski in naš jezik, kot naše temeljno zagotovilo, kar naprej kot obrambna protitelesca, ki naj presnavljajo, oživljajo, krepijo in vizitirajo to našo mejo in mero doma.“

Potem se vrne Taufer k svoji slovenski deklici, ki opazi, da „po svojem rojstnem listu ni Slovenka... nikjer ne piše, da ima narodnost.“ Državi njene narodnosti ni mar čeprav je „le po tej narodnosti tudi državljanka.“ Narodnost je nepreklicna. „Tako kakor ni mogoče preklapati nikoli in nikjer dejstva očeta in matere, datuma in kraja rojstva, ni mogoče preklapati samo še narodnosti, saj jo sicer še tako kdo pred kom taji, vendar je pred sabo ne more niti v časih, ko lahko preklči celo spol.“

Vendar uradnica, matičarka, uči deklico, da je „narodnost stvar proste izbire in odločitve posameznika... da tako velja že kar precej časa...“ pa se pri tem ne zaveda, da deklico s svojo „prosto izbiro zape-

Ko ponujajo tej slovenski deklici narodnost kot „svobodno izbiro“, zanikajo vsako danost ter ji dajejo v resnici možnost odločanja le za „najbolj prazen, uničujoči, zmeraj z nečem priročnim, prirejenim in pripravljenim naphani, pa zmeraj znova in znova spraznjeni oportunistem. Ta zmeraj prazna glava, prazno srce, prazen želodec in prazno parjenje lahko razdro in sesujejo v praznoto samozadovoljevanja državo, narod, družbo, gospodarstvo, kulturo, in kar nikakor ni nepomembno, do izumrtja pomorijo pesnike.“

Primereno bi bilo, da bi gornje stavke premislili tudi v zdomstvu starši in vzgojitelji, da ne bi vpeljali zaupanih jim otrok v skušnjavo „svobodne izbire“, mimo dane jim narodnosti.

Kajti če človek ni nepreklicno vezan za svoj narod, čemu bi se zanj žrtvoval? Pisatelj se sprašuje, če bo deklica, „nič več nepreklicno vezana slovenstvu... še pripravljena to kulturo podpirati, jo omogočati, jo krečiti?“ In kaj bo v tem primeru s slovenskim pesnikom?

„Vsekakor... bo slovenski pesnik kot slovenski nelegalen in prepuščen na milost in nemilost, upajmo, da dobrsčnosti...“

Prilika o opijanjanju, staranju in sentimentalnosti

V tej priliki Veno Taufer razmišlja o Walesu in Valižanih, ki so že od 13. stoletja priključeni angleški kroni. „Valižani le še deloma govorijo svoj jezik, iščejo in ohranjajo sledi, fragmente, svoje nekdanje, že v časih pred našim Trubarjem ene najbolj cvetočih evropskih kultur, predvsem pa v pesništvu — ohranjajo jih posamezniki in skupine s strastjo, zavzetostjo, s prostovoljnimi in dobrovoljskimi sredstvi in seveda, brez kakršnihkoli valižanskih državnih institucij.“

Ko se je pisatelj sprehajal po valižanski deželi, ki ga je spominjala na Slovenijo, „njihove pesmi pa osupljivo na nekatere napeve slovenske ljudske pesmi“, najbrž ni slutil, da se je velik del tega naroda izselil pred več kot sto leti v še nenaseljeno Patagonijo, da bi tam lažje ohranjal svoj jezik, ki je bil v domovini ogrožen. Danes je južna Patagonija posejana z valižanskimi imeni, in z zbori, ki pojejo v jeziku svojih prednikov. Ti niso hoteli biti niti Angleži, niti Britanci; v diaspori so hoteli ohranjati plamen svojega valižanstva. Kdo ve, ali tli danes pod streho tujih jim držav, več valižanske zvestobe na vetrovni patagonski planoti ali med „zelenimi pobočji“ Walesa?

Obe priliki služita ne le v „premislek“, kakor pravi avtor, marveč tudi v svarilo.

Boris Grabnar

Prispevek k diskusiji o ustavi

Treba je odpirati poti naravnemu razvoju. „Vse naj se razvija po naravnih poteh s čim manj konfliktov in trenj,“ je izhodiščna želja Borisa Grabnarja.

„Vse demokratične države danes decentralizirajo svoje upravne sisteme na bolj ali manj samoupravne regije. Velike dežele se drobe na vedno manjše koščke, majhni narodi, tudi verske in drobne etnične skupine dobivajo vedno več pravic, pridobivajo vedno več suverenosti, vedno bolj lahko upravljajo same sebe. Tam kjer se to ne dogaja, vidimo samo krvave spopade, terorizem, nasilje, govorico orožja in smrt,“ ugotavlja predavatelj.

Seveda Jugoslavija ni izjema v pravilu, vendar od sedanjih oblastnikov si Grabnar očitno ne obeta rešitve saj mu je jasno, da „drugačnega predloga niso mogli dati, takšna je pač njihova narava!“ Nato pa ugotavlja, da je „delavski razred v obupnem spopadu s silami birokracije...“ in narodi Jugoslavije si postajajo vedno bolj različni med seboj. „Če se še toliko zakonov različno izvaja, zakaj naj bi ne bili tudi zakoni različni? Mi smo na primer prepričani, da moramo imeti svobodne in neposredne volitve in svobodni neodvisni tisk... kdo drugi pa meni morda drugače. Zakaj naj bi različnost škodovala bratstvu in enotnosti?“